

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта
(українська мова і література)»

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.01 Українська мова та література

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено
на засіданні кафедри
української мови
Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Сучасна українська літературна мова»
Викладач (-і)	Семенюк Оксана Антонівна
Контактний Телефон викладача	(0342) 59-60-08
E-mail викладача	oksana.semeniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Сучасна українська мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія» є обов'язковою навчальною дисципліною, яка займає важливе місце в системі підготовки студентів спеціальності 014 Середня освіта 014.01 Українська мова і література. Курс дає необхідні для викладання української мови у загальноосвітніх навчальних закладах знання про звукову будову сучасної української літературної мови, її фонологічну, графічну, морфонологічну системи, природу, історичну основу, типологію фонетичних процесів, орфоепічні, акцентуаційні, орфографічні, графічні норми; сприяє підвищенню загального рівня культури мовлення майбутніх учителів-словесників; є базовим для формування їх професійної компетенції.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</p> <p>Мета дисципліни – дати студентам теоретичні знання із сучасної української літературної мови (зокрема з тих розділів науки про сучасну українську літературну мову, які вивчаються на першому курсі: з фонетики, фонології, морфонології, орфоепії, графіки й орфографії), допомогти їм практично оволодіти орфоепічними, орфографічними, графічними, акцентуаційними нормами, підвищити загальну грамотність і культуру усного й писемного мовлення.</p> <p>Завдання (цілі):</p> <ul style="list-style-type: none"> – ознайомити студентів зі змістом, обсягом, завданнями курсу «Сучасна українська літературна мова»; з поняттями «літературна мова», «національна мова», «державна мова», «мовна норма», ознаками літературної мови, окреслити місце української мови серед мов світу; – дати знання про звукову будову мови, фонетичні одиниці; – охарактеризувати систему фонем сучасної української літературної мови; – дати відомості про природу, історичну основу, типологію фонетичних процесів; – охарактеризувати графічну будову сучасної української літературної мови; – забезпечити досконале володіння орфоепічними, акцентуаційними, графічними, орфографічними нормами сучасної української літературної мови; виробити навички самоконтролю за їх дотриманням у повсякденному спілкуванні; – навчити студентів фахово послуговуватися засобами фонетичного письма. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах I-III рівнів акредитації.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.

4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

Фахові компетентності:

1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

3. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з державної мови, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

5. Здатність трансферу сучасних наукових досягнень у загальноосвітні навчальні заклади, у практику викладання української мови та літератури; педагогічних напрацювань.

8. Здатність до володіння основними мовознавчими й літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

Результати навчання:

24. Ефективно організовувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20 год.
Практичні заняття	40 год.
Самостійна робота	120 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Другий	014 Середня освіта	Перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ.	2	2	6
Тема 2. Фонетика як лінгвістична дисципліна	2	2	6
Тема 3. Звукова система СУЛМ	2	4	12
Тема 4. Зміни звуків у потоці мовлення	2	6	18
Тема 5. Суперсегментні фонетичні одиниці	2	2	6
Тема 6. Фонологічна система СУЛМ	2	6	18
Тема 7. Морфонологія	2	2	8
Тема 8. Орфоепія	2	6	16
Тема 9. Графіка	2	4	12
Тема 10. Орфографія	2	6	18
ЗАГ.:	20	40	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу узгоджена з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в університеті. За вивчення дисципліни студенти отримують максимально 100 балів. Зокрема, за роботу на практичних заняттях – максимально 30 балів, за виконання самостійної роботи – 10 балів, за контрольну роботу – 10 балів, за екзаменаційну роботу – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна робота передбачає запис поданих слів фонетичною і фонематичною транскрипціями та аналіз різноманітних фонетичних змін, що в них відбуваються.
Практичні заняття	Практичні заняття спрямовані на вивчення і засвоєння теоретичних та практичних питань із тем курсу, виконання і перевірку вправ, тестових завдань, написання словникових диктантів з метою повторення та актуалізації знань орфографічних норм сучасної української літературної мови.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовою допуску до підсумкового контролю є отримання позитивної оцінки з усіх видів робіт (максимально 50 балів, мінімально 25 балів). На рейтингову оцінку впливає присутність здобувача на заняттях, належна підготовка до практичних занять, успішне написання контрольної роботи, належне виконання завдань для самостійної роботи, відсутність пропусків занять без поважних причин.
Підсумковий контроль	Форма контролю: іспит; форма здачі: виконання тестових завдань і практичного завдання (повний фонетичний аналіз слова), за потреби – усний захист (50 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському

національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>. Форму письмового виконання роботи втілено на практичних заняттях, під час написання контрольної роботи, під час самостійної роботи студентів.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>. У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

1. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навч. посіб. К. : Академія, 2006. 368 с.
2. Семенюк О.А. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія : збірник вправ і завдань. Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2018. 168 с.
3. Семенюк О.А. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія : збірник тестових завдань. Івано-Франківськ : видавець Голіней О.М., 2017. 82 с.
4. Сучасна українська літературна мова : підруч. / А.П. Грищенко та ін. К. : Вища шк., 2002. 439 с.
5. Сучасна українська літературна мова : підруч. / за ред. М. Я. Плющ. – К. : Вища шк., 2003. 430 с.
6. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика / за ред. І. К. Білодіда. К : Наук. думка, 1969. 436 с.
7. Сучасна українська літературна мова. Фонетика : навч. посіб. / Н. Плющ та ін. К. : ВПЦ «Київський університет», 2002. 173 с.
8. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика : підруч. / А.К. Мойсієнко та ін. К. : Знання, 2013. 340 с.
9. Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія : навч. посіб. К. : Вища шк., 1981. 183 с.
10. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наук. д++умка, 2019. 392 с.

Семенюк Оксана Антонівна,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови